

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. március 7.

Csütörtök.

XX. évfolyam 19. szám.

Előfizetési árak:
Égész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, úgy az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 ha-áb s petitsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyílttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyíltterek díja előre fizetendő.

Agrárizmus és hazaszeretet.

Budapest, 1901. márcz. 3.

Minap este egy budapesti szállodában előkelő agráriusok tekintélyes számmal összejövetelt tartottak, melynek nyíltan hirdetett célja az volt, hogy szervezetet alkossanak, mely agrárius értelemben menjen bele a jövő választási harcba. A hasznát, mely ebből a szervezkedésből eredhetne, nehéz meghatározni; de annál könnyebb és biztosabb megállapítani a kárt, melyet egy ilyen tulajdonkép tautolog szervezetnek — tautolog oly értelemben, hogy hisz a magyar agráriusok már szervezkedtek egy, az egész országot felölelő, egyesületben, — okoznia kellene. Midőn itt haszonról és kárról szólnak, ez a nemzeti, az állami érdekre való vonatkozással történik, mert egyedül ez adja a helyes mértéket a külön agrárius érdekek méltatásához. Megegyeznek ezek az érdekek az általános érdekekkel, beleilleszkednek teljesen az állami érdekekbe, akkor mindenfelől figyelembevételben, előmozdításban kell részesülniök; ha azonban egészen vagy csak részben is ellenkeznek a közérdekkel, akkor egészen vagy a megfelelő részben vissza kell őket utasítani. Nos, Magyarország — mint köztudomású — agrár-állam; a lakosság hetven százaléka, mint az urak maguk állították, földművelésből él; sok iparos is kész, mint szintén maguk az urak hangoztatták, az agrárius-

sokkal karonfogva menni. Következésképpen az ő jólétük túlnyomó részben össz-jólét, és azokból a törekvésekből, melyek az országban érvényesülnek, — ami a nemzetközi, a világpiacra történik, azért csak nem érheti semmiféle felelősség Magyarország és kormányait, — éppoly kevésbé kell károsodástól félniök, amint eddig nem szenvedtek kárt az ország berendezkedéséből kifolyólag. Ekkor azonban nagyon furesa, hogy az agráriusok saját választási koalíciót akarnak alkotni, mely nem közveitlen a nemzeti zászló alatt, hanem kissé oldalvást egy magában álló zászlócska alatt szeretne állást foglalni; különös, hogy csoport-győzelemért akarnának harcolni és csak ez után akarják berendezni érzelmeiket az általános döntésre. A szociáldemokraták azzal magyarázzák meg politikai maguktartását, hogy ők semmiféle ragaszkodással és szeretettel nem lehetnek valamely hazához, mely létfeltételeiket figyelembe nem veszi s ki nem elégíti; nos, agráriusaink magatartását is alig lehetne más módon indokolni; e mellett persze, tekintettel korrekt nemzeti érzésükre, önmagától ered a mentségük, hogy ezzel nem voltak tisztában.

De a gyakorlati politikában nem azon fordul meg a dolog, hogy tódva vagy öntudatlanul, hanem tényen és hatáson. A közelgő választási harc nem agráriusok és nemagráriusok küzdelme lesz, hanem

a haladás és reakció. Széll Kálmán elég korán rámutatott a nemzeti gazdasági érdekek szükséges harmonizására, és a kassa — miskolezi fejtegetések után jó kedvvel alkalmazkodni is látszottak az agráriusok ehhez az újmutatáshoz. Mi jutott megint oly hirtelen felizgatott eszükbe ilyen rosszkor? A szabadelvűség további megerősödésétől függ Magyarország boldogulása, Magyarország nemzeti jövője, és ezért minden szabadelvű jelölre, ha agrárius lenne is, és minden agrárius ellen, még ha csak titkos reakzionárius lenne is, fog kelleni szavazni. Minden egyéb veszélyezteteti a természetes, győzelmet ígérő harci állást, zavarja a közvélemény ítéletét s ezért az agráriusoknak, akik a szabadelvű kormány hívei, jól meg kell fontolni, vajon a szándékolt szervezkedés az adott viszonyok közt — hazafias lehet-e?

A miniszterelnök köszönete. Megirtuk, hogy a kovácsnai szabadelvűpárt Széll Kálmán miniszterelnökhöz és Sándor József országgyűlési képviselőhöz üdvözlő táviratot küldött. Ezekre az üdvözlőtekre a következő válaszok érkeztek Csia György pártelnökhöz:

„Bizalmat megnyilatkozását nagy örömmel fogadtam, szíves figyelmükért melog köszönetet mondok úgy önnek, mint az egész pártnak. Széll Kálmán Sándor József pedig a következő sürgönyben köszönte meg a hozzá intézett nyilatkozatot:

„Mély megindulással és hálás köszönettel vettem szülő kerületem központjának bizalomnyilvánítását, szívből üdvözlöm Kovácsnát és egész járást, kérve Istent, hogy méltó lehessen híveim és barátaim bizalmára és szeretetére.

Sándor József.

TÁRGZA.

Egy kaszinó a kultura szolgálatában.

— Taktári jelentés a kézdívásárhelyi Kaszinó 1900. évi állapotáról. —

Dr. Török Andortól.

II.

A midőn most első ízben terjeszték titkári jelentést a Kaszinó Közgyűlése elébe, akaratlanul is fölmerül előttem azon hosszú évek sora, melyekből ezen kultur-szociális egyesületnek immár 59 éves története áll, és ama jövődönnek képe, a melyre ez a Kaszinó hivatva van, és átpillantva egyfelől az eltöltött tisztes múltat, másfelől az előttünk álló és még csak előrendő jövőt, bizonyos elfogódottság veszt rajtam erő. Elfogulok, mert nem tudom, van-e egyetünk jelenében elég biztosíték arra nézve, hogy azt a jövőt, a melyre tisztes múltja kötelezi, elérheti és az ezelőtt 59 évvel kitűzött célt megvalósíthatja. Mert az a nagy ember, a ki ezt a kaszinót alapította, Wesselényi Miklós báró, Erdély Széchenyije és Kossuthja egy személyben, az 1842-iki alakuláskor nagy célokat tűzött az újszülött elébe. Ez a cél az volt: Társadalmi úton valóítani meg a nemzeti ideált, egyesíteni az erőt a magyarság ezen határszéli véghegyén a magyar nemzeti szellem céljainak szolgálatára, egyesíteni azt az erőt, a melyet az értelmes, munkás, független és előre-török polgárság egyedei külön-külön rejtnek ma-

gukban; az egyesítés eszköze pedig legyen a társas együttlét, eszmecsere, együttérzés.

Hogy ennek az ideálnak miként szolgált a Kaszinó 1842-től fogva maig, azt számbavennem most célomon kívül esik, miután ez annak lesz majd feladata, a ki egykor ez egyet történetét megírandja, némi jogosult büszkeséggel utalok azonban mégis arra, hogy a Kaszinó története és szereplése ebben a kis székel városkában mindenkor olyan volt, hogy nincs okunk szégyenlőni magunkat miatta.

Azonban, igenis az én feladatomhoz tartozik vizsgálni azt, miként tölti be a Kaszinó hivatását a jelenben és milyen s jövő, mely reá vár.

Hogy a jövőre nézve helyes következtetéseket vonhassunk le, ahhoz először a jelent kell megítélnünk. Milyen hát a Kaszinó jelene? hogyan, tölti be a Kaszinó magasabb szempontból tekintve feladatát a jelenben?

A válasz erre a nagy kérdésre eléggé megnyugtató. Elfogultság nélkül mondhatjuk, hogy a Kaszinó megfelel magas kulturális, szociális és nemzeti feladatának és ma sem adta fel azt a nemes ideált, a melyet halhatatlan alapítója szent örökül bízott reá. Ma is őre a Kaszinó nálunk a hazafiságnak és műveltségnek, és, jóllehet Istennek hála! — ma már más tényezők is osztoznak Kézdi-Vásárhelyen ebben a nemes feladatban, mindazonáltal tagadhatatlanul a Kaszinó viszi a vezérseget. Igen természetes, hogy egy 5—6 ezer lakóju kis város kaszinójában nem kereshetünk országra szóló nagy akeziókat és az is igaz, hogy a mindennapi élet zaj-

talán megszokott egyformaságában nem tűnik fel az ezen életben megnyilatkozó mag, a kifejezést nyerő alap gondolat. De a ki belenéz ezen társasági életnyilvánulásainak mélyébe, az meg kell, hogy lássa a tények logikáját. A tények pedig azt mutatják, hogy Kézdi-Vásárhelyen a szellemi mozgalmak irányítója ma is a Kaszinó és az irány, a melyet mutat, nemes irány, szolgálatok, melyekete város társadalmának tesz, nemes szolgálatok. A Kaszinó teremtetten meg városunkban a március 15-iki ünnepélyeket és már több, mint 10 éve, a Kaszinó rendezi azokat az egész város osztatán tetszése mellett. Innen indult ki a kezdeményezés a millennium megünneplésére, a kézdívásárhelyi Kossuth-szobor és a Szabadságharc-szobor felállítására, a Kaszinó rendezte az emlékünnepélyeket Petőfi Sándor halálának 50-ik és Vörösmarty Mihály születésének 100-ik évfordulóján. Tíz évvel ezelőtt belépett az E. M. K. E. alapító tagjai közé, — részt vett képviseltetéssel Kossuth Lajos temetésén és a segesvári Petőfi-szobor leleplezésén, — és midőn 1894-ben Kossuth halálakor egy meggondolatlan idegen ebben a városban a Kossuth Lajos szent emlékezte ellen vakmerő támadást intézett, ez a Kaszinó, mint egyetlen ember torolta meg a merénlylőn a nemzeti érzület megsértését.

Ezek a tények bizonyítékai annak, hogy a Kaszinó hű ápolója a hazafiságnak és ebben még ennek az oly erősen hazafias érzésű városnak és vidéknek ismíntát mutat.

Tekintve most már azt a kérdést, hogy telje-

KÜLFÖLD.

Angol-bur háboru.

London, márc. 2.

A legújabb hírek szerint keleti Transzváiban nem a burok, hanem az angolok vannak veszedelmes helyzetben. E hírek szerint Botha rendkívül ügyes manőverekkel több szerencsés ütközet után szétválasztotta az ellene operáló angol hadtestet és arra kényszerítette, hogy a legnagyobb sietséggel Midleburgba visszavonuljon, míg French beékelve maradt Botha és Mayer Lukács kommandója között.

Állítsunk Kézdi-Vásárhelyen gyümölcs és zöldség conserv-gyárat.

Kézdivásárhely febr. 25.*)

Nem irigyljük Seps-Szt-Györgytől a dohány és szövőgyárat s más fejlődését biztosító intézményeket. Mi is mint testvér város csak megvolnánk, de vidékünk jóformán nyomorog adósságot-adósságra csinál, nem tud a modern létkövetelményeivel megbirkózni, nagymértékben kivándorol. Népünk és idők óta földmiveléssel foglalkozik ennek egyes ágai kultiválására tényleg érzékkel is bír.

De sajnos a régi rendszerű gazdálkodásával kevés hasznót produkál. Adóját s kölcsön pénzét után a kamatokat, ha kifizette a megélhetésre alig marad valami. Ezt látva, tapasztalva, úgyérezzük, hogy népünkért nekünk is tenni kellene valamit.

Nem nagy dolgokat, hisz arra erőnk csekély. Saját megszokott foglalkozásában kellene segítségére sietnünk. Ezt elérhetjük az által, ha vezetésére eddigénél több gondot fordítunk s rá segítjük arra, hogy kertecskéjét, maroknyi földét az eddigénél czélszerűbben művelje s abból nagyobb jövedelmet hozzon.

Ha népünket az okszerű zöldség-, gyümölcstermelés és méhészkedésben e három mezőgazdasági ág rendszeres kultiválására serkentetők, mézben, gyümölcsben, zöldségfélékben — három fontos táplálékát biztosíthatnók, tényleg elérhetnők, hisz ebben jövőben már iskoláink is segítségünkre jönek azt, hogy kis területén elég munkaerővel rendelkezvén: (a család nőtagjai, elég munkaerővel rendelkezvén) a család nőtagjai is e munkában érvényesülnek nagy mennyiségű gyümölcsöt és zöldséget produkálva. Ezzel szemben azonban fenn marad egy fontos kérdés, hát a felesleget hol értékesíti? E kérdésre ohajtok feleletet adni. A gyümölcs értékesi-

*) Tárghalmaz miatt késett.

Szerk.

site a Kaszinó ma közművelődési feladatot, választul, egyébtől eltekintve, csak a könyvtárra mutat rá, a melynek állapotáról a könyvtáros ur fog még ma e közgyűlésnek beszámolni. Én itt csak azt emelem ki, hogy ez a könyvtár valóban közművelődési feladatot teljesít, nem azoknál a tagoknál, a kiknek ez a könyvtár csak időleges szórakozásul szolgál, — hanem igenis szellemi szükségletet elégít ki sokaknál, akik innen ismerik meg az irodalom oly termékeit, a melyeket máshonnan megismerni nem volna módjukban; én nem egy jóra való polgárcsaládot ismerek, a mely egyenesen a Kaszinó könyvtárából ismeri a magyar próza és költészet nagyjait. Nem szégyen ezt a kijelentést tennem, mert hiszen magam is egy vagyok azok közül, a kik gyermek és serdülő korukban ebből a könyvtárból ismereték meg, Jókait, Jósikát, Hugót, Dumast, Shakespearet és az emberi szellemalkotások többi mestereit. És, hogy ez így van, abban nem kis része van Vajna Károly urnak, a Kaszinó 20 év óta működő könyvtárosának, a ki helyes ízléssel és érzékkel, odahatott a könyvkiadásnál, hogy ma már Kézdi-Vásárhelyt az olvasó közönség teljesen elejtette régi kedvenceit, a selejtes francia regényírókat és szerzetekkel hódol a valódi becsű magyar irodalmi termékeknek.

Ez a Kaszinó jelene.

Nem akarom tagadni, hogy vannak még a Kaszinó működésében kívánni valók, melyeket megvalósítani e közel jövő feladata leend. Hogy ezen kívánni valókat a Kaszinó eddig meg nem valósíthatta, annak oka azon körülményben rejlik, hogy az utolsó évtizedekben rendkívül nehéz pénzügyi helyzetben

tést illetőleg a múlt évben földmivelésügyi miniszterünk nagyon sokat tett, nevezetesen: egyes szövetkezeteknek, egyesületeknek 14 ceder malmot és gyümölcs sajtót, 2 nagyobb aszalót, 3 pálinka főző üstöt osztott ki, a mellett 4 nagygyümölcs és zöldség conservgyár létesítését állami támogatással biztosította. Ezek közül a dévai és kalocsai hazai tőkével létesül, kettő pedig fél millió tőke befektetéssel tíri vállalat, mindegyike 130—130 magyar munkást fog foglalkoztatni. Makón állami támogatással létrejött hagyma és zöldség értékesítő szövetkezet már bebizonyította létjogosultságát „Termelőnk gyümölcsöt” című füzet most van kiadás alatt.

Tehát egyesület, szövetkezet útján gyümölcs, zöldség-főle termékeinket mi is nyersen, vagy egy gyümölcs és zöldség conservgyár felállításával földolgozva forgalomba fogjuk hoztatni.

Az értékesítés bármelyik vagy mindkét ágát vállasszuk, tekintve, hogy e megyében épen vidékünkön legnagyobb foku a kivándorlás, remélhető, hogy e nemű akciónkhoz földmivelésügyi miniszterünk támogatását is megnyerhetjük. A conservgyárnak az lenne legfőbbképp vidékünkre áldásos előnye, hogy abban 120—130 egyén nyerhetne foglalkozást, e mellett számos a mostani gazdálkodási rendszerrel itthon nem, vagy csak félszegen érvényesülő kis termő kertjét, csekély kis birtokát kertészetre okszerűen berendezve produktumát jó árban hozhatná ott forgalomba és nem lenné arra utalva, hogy kivándoroljon.

Vidéünkön a megélhetésnek még számos kéznél levő tényezője nincsen kihasználva, a tehenészet, a tyúkászat fejlesztésére a múltban semmi gondot nem fordítottunk pedig főlöslégből szintén jó kivitt eszközölhetnénk.

Valóban elérkezett az idő arra, hogy már a közfigyelmet, intéző köreink munkálkodását, cselekvését ezen irányban tereljük.

A mit eddig nem tettünk, tegyük meg ezután. Tölünk, egyenesen tölünk függ, hogy jövőben székely helyett, Romániába s a világ minden részében gyümölcs és zöldség conservet, kitűnő faju almákat, körtéket, finom esomege mézet, ha kell csirkét, tojást, vaját, finom turót, jó fajta szöteseket, fe tett edényeket küldjünk s itthon ezeknek előállításával hozzuk mozgásba tétlenül heverő munka erőnket. Hogy népünket jövedelemhez juttassuk, érdekében van az, hogy iparosainknak, kereskedőinknek, valamint művelt közönségünknek is. (Ott, hol szegény a nép nem csinálhat forgalmat sem az iparos, sem a kereskedő, minden téren nyomorító a helyzet.)

volt, a mely minden fejlődésben akadályozta. Ma már e tekintetben is némi javulás ígérkezik, — viszonyaink az 1896-ban keresztülvitt tagdíjmelés és taggyűjtési akció, — valamint az 1899-ben jóváhagyott új alapszabályok következtében rendezettebb helyzetbe jutottak.

A Kaszinó társadalmi és kulturális céljai érdekében kívánatos volna a jövőben társas összejöveteleket honosítani még az egytel kebelében, a hol közérdekű témákról felolvasások, ismeretetések tartatnának, a hol úgy az általános, mint legkivált a helyi érdekű aktuális kérdéseket a tagok megvitassák és tisztázzák, mert csakis így válhatik az egytel a közéletet nemesen irányító tényezővé. Ez a városi közönségre kettős irányában hatna, egyfelől kifele szellemi vezetője lenne a közönségnek, mely szívesen hajolna meg az itt összegyűlt intelligens polgárok véleménye előtt, — másfelől pedig benn a Kaszinót oly vonzó társasági központtá tenné, a melybe bejutni minden tisztességes ember vágyakoznék.

Meg kell ragadnia hát a jövőben egytelünknek minden alkalmat arra, hogy a kaszinói életet ilyen irányban fejlessze. A jövő év, melyben a Kaszinó a 60-ik évkem meggyéjé átéli, ritka évforduló Magyarországon egy társasakör életében, — legyen 1902. december 5-ike nekünk is valóban ünnep, küszöbe egy szebb jövődönnek, melyben megvalósuljon Wesselényi Miklós báró nagy lelkének ezen Kaszinóról alkotott eszménye, — készüljünk a mi jubileumunkra fokozott tevékenységgel előre törve, felfelé emelkedve, — excelsior!

Hogy azt helyben és vidékünkön elérhessük társadalmi életünk városunk képviselő testülete élén fiatal és tevékeny polgármesterével nagyon sokat tehetne.

Különben városi előjáróinknak, mint azt máshol kezdik gyakorolni nem csak az a feladatuk, hogy törvényeinket végrehajtsák, hanem a mellett az is, hogy népünket jóléte biztosításában támogassák s az e végett szükséges intézményeket létesítsék Minden téren társadalmi öntevékenységgünk hiányát érezzük, pedig ennek mozgásba hozatalára hivatott erőnk nem hiányzanak.

Szoktassuk népünket minden irányban munkássághoz, egyház, iskola, közigazgatás vegye ki e munkából a maga részét — nevezetesen szoktassuk ahoz, hogy a keze ügyében álló eszközöket tudja önmaga boldogulására kihasználni. Ehhez minden bizonynyal az első és legfontosabb teendőnk az, hogy munkájának eredményt biztosítsunk. Ez eredményt legfőbbképp az előbbiszempontból egy gyümölcs és zöldség értékesítő szövetkezet s ezzel kapcsolatban egy megfelelő conserv-gyár biztosítaná.

Gondolkozunk ennek létesítése módzatai felett, az eszközök kezeink ügyében vannak.

—Ö—

Tanügy.

— A kézdi-orbai r. kath. tanítóegyesület gyűlése. —

A kézdi-orbai róm. kath. tanítóegyesület téli rendes közgyűlését folyó év február 28-án esütörtökön délelőtt a kantai gymnasium rajztermében tartotta meg. Ezt megelőzőleg választmányi ülés volt, melyben a bizottság a múlt évről beterjesztett számadást rendben találta és a könyvtár állapotáról szóló jelentést is jóváhagyó tudomásul vette.

Ezután a rendes gyűlés vette kezdetét. A Szent-Lélek-Isten segítségül hívása után Baka László a nyelvtanból gyakorlati tanítást tartott, mely teljesen sikerült. Ezt követte az elnök megnyitó beszéde, melyben a gyermekek lelki tehetségeinek helyes irásban való fejlesztéséhez jelölte meg az utat. Az egyesület nem késett a tanulságos beszédet jegyzőkönyvre vétetni, s érette az elnököt megéljenezni. Most a jegyzőkönyvek felolvasása következett. A jegyzőkönyvek egy pár lényegtelei észrevétel után helyben hagyattak és hitelesítették.

Az elnöki előterjesztések rendőn elnök ismertette a „Gazdasági munkás- és családsegélypénztár” áldásos voltát a népre nézve, s kérte az egyesület tagjait, hogy ki-ki ismerje erkölcsi és állásával járó kötelességének ezen üdvös intézményt a kiosztott füzetek nyomán saját községében a néppel megismertetni, s annak minél több tagot megnyerni.

Egy pár tanítónak a gyűlésről való elmaradását igazgoló határozat után a következő vitatétel került tárgyalásra: „Az írás tanításánál alkalmazzuk-e az ütenyezést, vagy mellőzzük?” Az ütenyezés mellett Kerecsi. A., ellenne Bene S. foglalt álláspontot. Mindkettő erős érvekkel iparkodott ellenfelét és a gyűlés tagjait a maga állítása, illetve álláspontja részére megnyerni. Több hozzászólás után a közgyűlés kimondotta, hogy az írástanításnál az ütenyezést szükségesnek tartja.

„Az erd. róm. kath. egyházmegyei ált. tanítóegyesület, ezimen szervezendő testület részére kidolgozott alapszabályok tárgyalása után a Közgyűlés kimondotta, hogy az egyesület eszméjét csak elvben fogadja el, mivel az egyházmegye terjedelme az egyesület és tagjai szerény anyagi viszonya nem nyújtanak elég biztosítékot arra nézve, hogy ez az alakítandó egyesület gyűléseire bár egyszer felküdessen tagjai közül valakit. Már pedig e nélkül egyesületünkre nézve csak holt tőke lenne a tömörülés.

Ezután a Háromszékvármegye földrajza tanítási anyagának összegyűjtése végett kibocsátott „kérdő-ívek” beadására kerülvén a sor, sajnoson kellett tapasztalni, hogy a tagok nagyobb része még most sem töltötte ki a kérdő-íveket, noha erre az elnökség által több ízben voltak figyelmeztetve. A kitöltött ívek beadására az elnök újabb záros határidőt tűzött ki.

Végül a tavaszi közgyűlés tárgysorozatának megállapítása és két új tagnak bemutatása után elnök üdvözölve a gyűlést megjelent tagokat és vendégeket az ülést d. u. 1/2 2 órakor bezárta.

Ezután rögtönözött közebéd volt, melyet nem a szép pohárköszöntők kedvéért jegyzek fel, hanem azon örvendétes esemény miatt, hogy egyesületünk ez alkalommal is egy igen tekintélyes tagot nyert Kiss Jenő polg. isk. tanárban. Éltesse őt a magyarok Istene az oktatásügy és székelység javára még igen sokáig!

Ki?

A Rudolf-kórház egy éve.

— Dobay János, kórházi igazgató jelentése. —

(Folytatás és vége.)

A háztartás körül az alsóbb teendőket négy cseléd teljesíti.

A mint már említettem, a múlt év folyamán minden irányban takarékoskodni kellett, a megelőző év eredményeiből tudván, hogy az 1 korona ápolási díj mellett, csak minden szükségleteinket lehetőleg össze vonva jöhettünk ki.

Ennek első eredményeként jelentkezik azon megtakarítás, melyet az élelmezésnél értünk el, mert míg a megelőző évben a 16612 élelmezési nap 7385 korona 58 fillérben került, addig a múlt évben csupa 7022 korona 45 fillért vett igénybe, összes élelmezésünk pedig közel 2000 élelmezési nappal több volt, mint az azelőtti évben. Ha már most szembe állítjuk a 15000 ápolási napot, valamint a gondnok, három ápolónő, négy cseléd és az időnként alkalmazott munkások élelmezését, mi összesen 3000 napnak felel meg, kitűnik, hogy mi 722 korona 45 fillérért 18000 étel adagot szolgáltatunk kis így egy élelmezési napunk csupa 39 fillérbe került. És ez kórházunk fennállása óta a legkedvezőbb eredmény. Mondanom sem kell, hogy azért minden betegnek mindent megadtunk, a mi előírva volt élelmezésünkért soha gáncs nem ért, de annál több dícséret. Talán nem lesz érdektelen megemlíteni azt is, hogy a huszárszámlánkból 14-7 fillér, tejből 3-5 f., kenyérből 8 f., gyógyszerből 6-1 fillér jutott egy-egy személy, illetőleg egy beteg részére.

Élelmezésünk a múlt évben is házilag történt, mely rendszer évek során át jönnek bizonyult. Nem mondom én, hogy vállalkozás utján talán némi megtakarítást nem lehetne elérni, de nézetem szerint jelenleg semmi ok nem forog fenn arra nézve, hogy ezen téren reformokat léptessünk életbe.

A szükséges gyógyszereket részint nagyban hozattuk, részint egyik helybeli gyógytár szolgáltatta. Általában a nagyban nem rendelhető gyógyszereket a két helybeli gyógytár adja évenként felváltva, ezeknek számlája oly csekély, hogy azok talán rendes kiadásaink legcsekélyebb részét képezik.

Ezekben jó formán mindent elmondottam, mi intézetünk múlt évi életében jelentőséggel bírt s most csak a halás elismerés adóját kell lerónom azok iránt, kik intézetünk vezetésében kiváló tevékenységet fejtettek ki. Haláuk és elismerésünk legfőbb részét most adjuk — mint mindig — a mi nemes elnök bárónknak, ki 17 év óta kórházunknak igazán jó nevelője vala, ki erős kézzel és bölcs tapintattal vezeti kórházunkat a biztos siker felé. Az ő példátlan energiája csodálatos eredményeket szült s minden elért sikert legfőképpen neki köszönhetünk. Mi elismerve és bámulva az ő csodás kitartását és munkaerőjét, hódolattal állunk meg előtte s mély és őszinte érzeléssel kívánjuk neki, hogy az isteni gondviselés adjon további kitartást az emberbaráti szeretet dicső művének tovább folytatására.

Mondjunk köszönetet a mi derék orvosainknak s az ügybuzgó vagyonszerelő bizottságnak s valamint az intézet igazgatóságának a múlt évben tanúsított munkálkodásért. Én pedig kérem, hogy ezen jelentésem tudomásul venni méltóztassák.

A kisegítő tak.-pénztár közgyűlése.

K.-Vásárhely, márcz. 4.

Rendkívüli érdeklődés mellett folyt le tegnap városunk egyik gondosan vezetett közgazdasági intézményének: a kézdivásárhelyi kisegítő takarékpénztár részvénytársaságának az 1900-ik évről beszámoló közgyűlése.

A közgyűlést az igazgatóság egyik legtevékenyebb tagja: Dr. Sinkovits Ottó, vármegyei közgazdasági előadó, vezette mindenre kiterjedő figyelemmel és kiváló tapintattal. Rövid, de szép beszéddel nyitotta meg a közgyűlést. Meleghangon parentálta

el az intézet volt elnökgazdáját Kőkőssi Károlyt, felsorolta érdemeit, méltatta tevékenységét s indítványozta, hogy emléke jegyzőkönyvileg örökíttessék meg. Majd az intézet működésére térve át, kifejtette, hogy az intézet igazgatóságát a hitelkereső közönséggel szemben humanitás érzése vezette, midőn tekintettel a nehéz megélhetési viszonyokra a kamatlábat egy egész százalékkal leszállította. A közgyűlés a talpraesett megnyitó beszédet lelkes éljenzéssel honorálta az abban tett indítványokat a maga egészében elfogadván. A jegyzőkönyv hitelesítésére Ifj. Jakab István és Török Sándor részvényeseket, a szavazatok számbavételére Benkő Gyula, ifj. Kovács János és ifj. Tóth Istvánt választotta meg a közgyűlés. Utóbbi bizottság gyorsan végezvén teendőjét, jelentette, hogy a közgyűlésen jelen van 45 részvényes, kiknek 432 lételbe helyezett részvénye 398 szavazatot képvisel. Ennek alapján elnök a közgyűlés határozatképességét konstatálván folytatlag előterjesztettek az igazgatóság szépen megírt és megokolt jelentése, valamint a felügyelő-bizottsági jelentés, továbbá a mérlegszámla, melyeket a közgyűlés egyhangulag helyesléssel vett tudomásul s az igazgatóságnak és felügy. bizottságnak a szabályszerű felmentvényt — meleg elismerés jegyzőkönyvi nyilvánítása mellett — megadta.

Választások következők, a közgyűlés az üresedésben levő 1 ig. tag. megválasztásához ifj. Dávid István elnöklésével ifj. Kovács Bálint és Dr. Török Andor, a felügy. bizottság megválasztásához ifj. Kovács János elnöklésével Nagy József és Nagy I. Lázár személyében két szavazatszedő bizottságot küldött ki. A szavazás megtörténvén, a jelentés szerint igazgatóvá 397 szavazatból 299-el Janesó Géza gyógyszerész választott meg; a felügyelő-bizottság tagjaira beadott 377 szavazat, a melyből ifj. Kovács Dániel és Dézsi Bálint 367—367, s Dr. Vargha Béla 358 szavazatot nyervén, f. ü. b. tagokká választottak. A közgyűlés az eredményt éljenzéssel vette tudomásul s ráért az igazgatóság behatárolt megokolt azon indítványának tárgyalásához, hogy a Sepsiszentgyörgyön megalakítandó „Székely Földhitelintézet“ megalapításához a kisegítő tak. pénztár járuljon hozzá 5000 korona részvény jegyzéssel. E tárgynál hosszabb és érdekes vita fejlődött ki, mely az igazgatóság indítványának nagy többséggel való elfogadásával végződött.

Este a Nemzeti szállóban kedélyes vacsora zárta be az intézet ezen ünnepélyes napját. Jó bor és jó zene mellett megindult a pohárköszöntők egész árja. Az első tótszót Dr. Sinkovits Ottó mondotta nagy tetszés között a részvényesekre. Utána Nagy Károly a kis. tak. pénztár igazgatóságára és felügyelőire, Dr. Sinkovits Ottó a kézdivásárhelyi tak. pénztár igazgatóságára, Dr. Varga Béla Kupán József és ifj. Jakab István vezérigazgatókra, Nagy Károly Dr. Sinkovits Ottóra, Dr. Török Andor az új ig. és felügy. biz. tagokra, Janesó Géza Dézsi Bálint és Varga Bélára, Nagy I. Lázár a kisegítő derék és előzőkeny tisztviselői karára, ifj. Kovács János és Csizsár Pál ifj. Kupán József az intézet nagytevékenységi vezérigazgatójára, Ambrus Albert Müller Ferencz pénztárosra s kivüle még Dr. Bodor Ferencz, Zajzon Lázár, Wertán Venczel s még számosan mondottak szép és lelkes felköszöntőket. A kedélyes mulatságnak a késő éjjel vetett véget.

y.

V I D É K.

— Főgondnok-választás — Gazdasági pénztár-ügy ismertetése — Kézdivásárhely, márcz. 5.

Kézdi-Szent-Léleken a r. kath. főgondnoki állást, melyről a becses lap hasábjain már elmités volt téve, folyó hó 5-én választás utján töltötte be a hitközség. A választás előtt több jelöltet is emlegettek, azonban elérkezvén a választás napja a hitközségi gyűlésen, melyben mintegy 200 választó vett részt bizonyult népünk helyes irányu gondolkodása, a kik Tamás Elek nagy lelkesedés és éljenzések között egyhangulag választották meg főgondnoknak. Tamás Elek az új főgondnok nemcsak névleg katolikus, de tetteiben és minden ízében az, ki a múltban elég példát adott arra, hogy miként kell mindenkinek az egyház és iskolai ügyeket szíven hordoznia; méltán megérdemelte a megtisztult állást és kitüntetés. A főgondnok halálig választatik. Adja Isten, hogy sok évtizeden át viselje e tisztet teljes jóllét között, az egyház és iskolai ügyek javára.

Még egy másik, nagyjelentőségű dologról kell e soraimban említést tennem. A gazdasági munkások és cselédek orsz. segély pénztárának áldásos voltát f. hó 3-án ismertette községünkben Szabó Sándor kántortanító nagyszámu gazdaközönség jelenlétében, kik nagy figyelemmel és teljes odaadással hallgatták a minden ízében alpraesett előadást s meleg köszönettel adózott a lelkes előadónak. Elmondhatjuk, hogy oly világosan és felfoghatóan lett a népnek ez üdvös törvény megmagyarázva, hogy különösen a napszámos emberek könnyezve hallgatták s hangosan hálát rebegetek e törvény alkotóinak. A hatásból ítélve, nemsokára számos tagot jelenthet be az előjáróság a központi bizottságnak.

—ki?

Irodalom.

Góbéságok czim alatt szándékom összegyűjteni a székely viccezeket, jó ízű mondásokat. E végből azon kéréssel fordulok a Székelyföldön élő ismerőseimhez, jóbarátaimhoz, a kik ilyeneknek birtokában vannak, hogy azokat hozzám Segesvárra beküldeni sziveskedjenek. Kiváló tisztelettel: Csutak Lajos.

Kneipp-Ujság. Vettük a Kneipp-Ujság harmadik évfolyamának első számát, melyből megtudtuk azon örvendétes körülményt, hogy ezen kitűnő folyóirat, amely rendkívül hasznos és tanulságos közleményei folytán a nagyközönség körében méltán közkeveltségnek örvend, a Budapesten ujonnan alapított Természetes Gyógyintézet részvény-társaság tulajdonába ment át. Ez a társaság a rendelkezésére álló jelentékeny anyagi tőke segítségével azon helyzetben van, hogy a Kneipp-Ujságra több anyagi befektetést tehet, mint a nevezett lap eddigi tulajdonsa, a mi egyuttal azt jelenti, hogy a Kneipp-Ujság ezen túl még fokozottabb mértékben lesz képes kielégíteni azon igényeket a melyeket a vállalat szemből az olvasóközönség eddig támasztott. Jólteszi mindenki, ha ezt a páratlanul kitűnő folyóiratot járattja, mert semmi más irodalmi műből nem szerezhet oly hasznos ismereteket, mint ebből. Könyven érthető, világos nyelven közli a lap a legjobb egészségi szabályokat. Ismerteti az egyes betegségeket és azok házilag való gyógyítás módját. A ki tehát ad arra valamit, hogy egészséges és hosszú életű legyen, okvetlenül járása a Kneipp-Ujságot, melynek előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona. Megrendelhető a Kneipp-Ujság Budapesten, X. ker., Jászberényi-ut 8. sz. a.

NAPI HIREK.

Papválasztási előleges értekezlet.

Tekintettel népes egyházunk multjára, vallásos buzgóságára, nagyon óhajtanók, hogy a hétfőn d. e. tartandó ref. papválasztó közgyűlésre készületlenül ne menjünk. Bizalommal kérjük azért mindazon polgártársakat, kik választói joggal bírnak, hogy folyó hó 8-án (pénteken) d. e. 8 órakor a tanácsház nagytermében megjelenni sziveskedjenek. Kézdi-Vásárhelyt, 1901. márcz. 5-én.

Több választó.

— Halálozás. Kisborosnyói Tompa Miklós, Háromszékvármegyének érdemekben gazdag, volt alispánja, f. hó 4-én, alig pár napi szenvedés után életének 71-ik, boldog házassága 44-ik évében, Kisborosnyón elhunyt. A boldogult négy évtizeden át jelentékeny munkásságot fejtett ki Háromszékvármegye közéletében előbb, mint a sepsi járás főszolgabírája, majd mint a megyénk alispánja. Buzgó kötelességteljesítő s humanus gondolkodású tisztviselő, kiváló emberbarát, derék hazafi és jó családfő volt s mint ilyent az egész megyei társadalom közrészvéte kíséri sirjába. Temetése f. hó 7-én d. u. 3 órakor lesz Kisborosnyón. Ravatalára Háromszékvármegye közönsége szép koszort helyezett. Nyugodjék esendően.

— Uj igazgatósági elnök. A kézdivásárhelyi kisegítő takarékpénztár igazgatósága f. hó 5-én, kedden d. u. tartott ülésében igazgatósági elnökké egyhangulag Dr. Sinkovits Ottó, tekintélyes nagybirtokost, Háromszékvármegye közgazdasági előadóját választotta meg. Az új elnököt nemcsak kiváló ké-

pességei praedesztináltak mintegy e helyre, de e választásra sokszorosan reá is szolgált vármegyénk közéletében kifejtett lelkes közgazdasági tevékenységével s azért választásához úgy neki, mint az intézetnek őszintén gratulálunk.

Halálozás. Szentkatolnai Demény Gábor özvegye sz. Szabó Juliánna asszony, egy jó cselekedeteiről ismeretes tisztos matróna, ki pár év előtt tett a kézdivásárhelyi róm. kath. főgymnasium finnoveldéje részére, boldogult férjével 4000 korona alapítványt, f. hó 5-én délután, életének 87-ik évében végelgyengülés következtében jobb lété szenderült. Temetése f. hó 7-én délután lesz Szentkatolnán. Nyugodjék csendesen.

Kitüntetés. Ifj. Czibalmos Ferencz, kézdivásárhelyi, kiváló hírnévnek örvendő műasztalost a „Magyar Iparművészeti Társulat” Budapesten, tágjai közö választotta. Mondanunk is fölösleges, hogy kitüntetett iparos polgártársunk ez, őt ért újabb elismerést a faipar terén legutóbb a párisi világkiállításon bemutatott jelentékeny sikerének köszönheti. Őszintén gratulálunk.

Alakuló ülést tartotta a kézdivásárhelyi kisegítő takarékpénztár felügyelő-bizottsága f. hó 5-én délután. A bizottság elnöke Kovács Dániel városi pénztáros, jegyzője Dr. Varga Béla ügyvéd lett.

A ref. papválasztásra, mely jövő kedden d. e. 9 órakor lesz a Kézdivásárhely város tanács-termében, nagyban folynak a készülődések. A mennyire a pártalakulásokból kivethető, Szabó Jenő illyefalvi és Veres Károly papolezi lelkészek között lesz a választás, s heves küzdelemre van kilátás. A választás elnöke Bodr Géza esperes lesz, az egyháztanács a maga részéről Czirmai Zoltánt és Szöcs Károly föld irtokost választotta meg bizalmi férfiakká.

Gazdasági előadás volt mult vasárnap délután Kézdivásárhely város dísztermében. M. Székely János ismertette beható részletességgel a gazdasági munkás és család segélyező pénztárról alkotott új törvény áldásos intézkedéseit. A tanács-ház díszterme egészen megtelt érdeklődő közönséggel, kik között tekintélyes számban voltak iparosok is, de a zömét gazdasággal foglalkozók, gazdasági munkások és családok képezték, kik a majdnem egy óráig tartott előadást feszült figyelemmel hallgatták s végül lelkesen megéljenezték az előadót. A nagyobb és tehetősebb gazdák — sajnos — távol maradtak, a minék oka részben az, hogy ugyanazon órában tartatott a kisegítő takarékpénztár közgyűlése is.

Tűzvész Pákében. Nagyon gyakori a tűz-estet Pákében. A lakosság éjjelenként aludni is alig mer. Febr. 28-án Palocska József csüres márczius 1-én Elekcs Benedek és Dávid Sámuel gazdasági épületei estek a lángok martalékaivá. A kár mintegy 3000 korona, melyből csak 600 korona térül meg.

A kaszinóból Kovásznán f. hó 2-án szöpen sikerült. Szép közönség volt jelen, köztük Potsa József főispán v. b. t. t. is. A négyeseket mintegy 48-50 pár táncolt. A tisztá jövedelem a létesítendő kórház javára körülbelül 400 koronát teszen.

Estély Martonfalván. Kitünőnek ígérkező, érdekes estély lesz f. hó 16-án Martonfalván. Az áll. el. iskola gondnoksága rendezi, egy iskolai harmonium költségei javára. A táncvizsgát hangverseny előzi meg, melynek sok élvezetet ígér műsora a következő: 1. Énekdüett. Két baráttól. 2. Felolvas. Nagy Margit k. a. 3. Tilinkó szölv. Reményik Kálmántól. 4. Szölv. Czirmai Zoltán. 5. Énekszölv. Ambrus Kálmántól. 6. Monolog. Nagy Gerő ur. 7. Ének: a kézdi ref. tanítói daloskörtől. Az estélyt, melynek rendezését egy ötfu bizottság élén a gondnokság érdemes elnöke Vajna István és Czirmai József jegyző állanak, előre is melegen ajánljuk a közönség támogatására.

Eltűnt nyomtalanul. Kézdiszentléleki Dézsi Lajos f. évi január 6-án — mint ezt annak idejében irtuk volt — Kézdivásárhelyen, vásárbán járt, ökröket adott el s jó vására fölötti örömben kelletténél többet öntött föl a garatra s az akkor uralkodott nagy zivatar hófúvás daczára is haza indult családjához Kézdiszentlélekre, harmadmagával. Másik két társa szerencsésen hazajutott de őt társai utközben elvesztették. Az a gyanu, hogy a hózivatar áldozata lett. Azóta folytonosan

nyomozza családjá, de eredménytelenül. Még a hullájára sem akadtak reá. Háromszékvármegye alispánja most hivatalosan körözti a szerencsétlent.

Állategészségügy Háromszéken. Veszettség: a kézdi járásban Kézdi-Szentlélek 1 udvar, a miklósvári járásban Árapatak 1 udva. Sertősvész: az orbai járásban Tamásfalva 1 udvar, a sepsi járásban Komolló 2 udvarban.

Szarvasmarha díjazás és bikavásár lesz f. hó 17-én Uzonban, melyen 390 korona díj lesz kiosztva. Részletek a kézdivásárhelyi tanácsnál megtekinthetők.

A gazdasági munkáspénztár. A januárban életbeléptetett gazdasági munkás- és családsegítő pénztárnak már is 500.000 biztosított tagja van. A különböző községekből eddig tizenegy balesetet jelentettek be. Ezek közül kettő halállal végződött. Csirke Mátyást Tápiószelén a gondozására bízott tehén agyonrugta. Csirke Mátyás teljesen vagyonatlan özvegyet és egy kiskorú gyermeket hagyott hátra. A pénztár a minap küldött a tápiószelói községi előljáságnak 400 koronát, hogy ez összeget adja át Csirke Mátyás özvegyének. A pénz átadása alkalmával Benedy Gyula es. és kir. kamarás beszédet mondott és kijelentette, hogy mindazoknak, kik a pénz hiánya miatt nem léphetnek be a pénztárba, szívesen előlegzi, a szükséges összeget. Az alapító tagok sorába az utóbbi napokban ismét csoportosan léptek be a városok, községek, testületek és a vidéki pénzüzetek.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Főtárgyalás.

Három komédiás állott f. hó 1-én főtárgyaláson a kir. törvényszék előtt Kézdivásárhelyen. Kecskés János, Tokancza Alekszandrina és a 14 éves Kifer Rudolf, mesterségükre tájástánczoltatók, késnyelők, csopürágók és világhírű akrobaták ugyan, de mindezeknél jobban értettek ugy látszik a mások tulajdonának elcsajátításához. November közepén Nyénben, egy eszűben mutogattak hajmeresztő, émelvítő tudományukat, de a közönség érdeklődése nagyon lanyha, bevételük csekély, éhségük annál nagyobb volt. Merész tette hártározták magukat, melynek végrehajtására Kifer Rudolf vállalkozott. Indig Miksa nyéni kereskedő házába nov. 19-én éjjel az ablakon betört, bemászott s onnan ágyneműt, ékszer, fehérneműt stb. mint gy 300 korona értékben, kilopott s két társa segítségével elemelvén, még azon éjjel megszöktek Nyénből. Rétyen elfogták s a lopott tárgyakkal együtt bíróság elé kerültek. Mindhármán bűnösök lévén, a törvényszék minhármukat elítélte: Kifer Rudolf 2 havi, Tokancza Alekszandrina 3 havi fegyházat kaptak, mely idő azonban a vizsgálati fogság által kitöltöttnek vétetvén, szabadon bocsáttattak. A főbűnös Kecskés János azonban 2 évi fegyházat kapott. A tárgyalást Solyom Miklós, kir. törvényszéki elnök vezette, a közvádlo tisztét Király Aladar ügyész teljesítette. Kifer Rudolfot hazatolonczolták Temesvárra; Tokancza busul életépárja: Kecskés János után, kinek még sokáig lesz alkalmá elmélkedni a felett, hogy melyik művészet hasznosabb reá nézve: a salto mortale-e vagy a lopás.

KÖZGAZDASÁG.

Pályázat székelly férfi- és nőcselédek jutalmazására.

A Székely-Egyesület a néhai bankházi Ács Károly által a Romániába való székelly kívándorlás ellensúlyozására tett alapítvány ez évi kamatját az egyesület részéről 800 koronára egészítvén ki, ebből az összegből a folyó 1901-ik évre, oly székelly férfi- és nőcselédek jutalmazására, kik ez időszert Csik-, vagy Háromszékvármegye területén szolgálatban állanak, külön-külön mindegyik vármegyében 10-10 negyven koronás s így összesen erre az évre 800 korona jutalmat tűz ki és pedig felerésben férfi- és felerésben nőcselédek számára.

A pályázatban csakis oly székelly férfi- vagy nőcselédnek vehetnek részt, kik hiteles előljásági bizonyítvánnyal tudják igazolni, hogy Csik-, vagy illetve Háromszékvármegyében egy vagy több szol-

gálatadónál öt esztendő szolgáltak s a jutalom kiadása idején is szolgálatban vannak. Férfi cselédnél szükséges annak igazolása, hogy 24 éves, nőcselédnél pedig, hogy a 20 éves életkort legalább betöltötte. A Székely-Egyesülethez intézendő folyamodványok a községi előljáságok útján Csik-, illetve Háromszékvármegye alispáni hivatalához küldendők. Az alispáni hivatal által jutalmazásra kijelölt pályázók közül a Székely-Egyesület választmánya által legérdemesebbeknek ítélte cselédnek a 40-40 korona jutalmat az egyesület megbízottja ez évi karácsony ünnepén elismerő oklevél mellett adja át.

A kellően felszerelt folyamodványok legkésőbb ez évi június hó 20-áig küldendők be az alispáni hivatalhoz.

Budapestben, 1901. évi február 12-én.

A Székely-Egyesület nevében
Dr. Bedő Albert s k.,
elnök.

Hirdetések.

A Balaton Halászati Részv.-Társ.

Siófokon

szállít Siófokról külföldre módon készült

finoman páczolt hering-fajta halakat

4 literes hordókban, vagy bádog dobozban két koronáért. „Rollmops” görög heringet 2 korona 40 fillérért átánvett. Öt hordó vagy bádogdobozon felüli vételnél 10% engedmény. Továbbá:

fogast, kristály kocsonyában

1/2 1. 2. 4. literes dobozban
1,30. 2.—, 3.—, 5.— koronáért. (36 2-3)

JANCSÓ GYULA kereskedő

ajánlja dusan felszerelt üveg, kőedény és porcellán edények, ételes-, theás-, kávé- és moccakészleteit, finom és olesőbb minőségben. Nagy választékban függő- és asztali petroleum lámpáit. Ajándékoknak alkalmas diszmi- és galanterie áruk, játékszer, képek, képkeretlécsek, zománcozott pléh- és érczedények, mindennemű evőeszközök, konyhaberendezési czikkeit, valamint utazó bőröndök, gyermekkocek, vasmosdóasztalok és fűszeráru nagyraktárát, melyeket első forrásból beszerelve, mint elsőminőségű, nem kislejtetett (auschuss), árut jutányos áron bocsájt a tisztelt vevő közönségnek. (28. 2-10)

Ny. Ifj. Jancsó M. nál Kézdi-Vásárhelyt.